ISSN 2078-5860. ФОРМУВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ. 2019. Вип. 42. С. 61-71
FORMATION OF MARKET ECONOMY IN UKRAINE. 2019. Is. 42. P. 61-71

УДК 336.73 *DOI: http://dx.doi.org/10.30970/meu.2019.42.0.2939*

СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЛОМБАРДІВ ЯК ІНФРАСТРУКТУРНОЇ ОДИНИЦІ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОГО РИНКУ

О. Калівошко

Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"
03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10
e-mail: alek-k@ukr.net

Досліджено структурну характеристику ломбардів як інфраструктурної одиниці фінансово-кредитного ринку України протягом 2007–2017 років з виокремленням їх топ-3, топ-5, топ-10, топ-50 та топ-100. Оцінено динаміку зміни частки певної групи від загального обсягу активів ломбардів у грошовому та відсотковому виразах. Проаналізовано динаміку зміни частки певної групи від загального обсягу наданих кредитів та охарактеризовано динаміку зміни структури джерел залучених коштів ломбардами у грошовому та відсотковому виразах. Виявлено загальне зростання активів ломбардів і наданих ними кредитів. З'ясовано, що при відносній економічній, соціальній та політичній стабілізації ситуацій в Україні відбувається певне зростання залучення коштів від юридичних осіб, а якщо спостерігається дестабілізація у зазначених сферах нашої держави, то навпаки – їхнє скорочення. Доведено, що обсяги залучених коштів ломбардами тісно пов'язані та гостро реагують на стабільність та економічне зростання в державі, а також політичні та економічні потрясіння, різкі, непередбачувані та неочікувані зміни.

Ключові слова: ломбард, ломбардна діяльність, фінансовий інститут, активи ломбардів, кредити ломбардів, джерела залучених коштів ломбардів.

Ломбардом є небанківська фінансова установа, яка на власний ризик надає фінансові кредити під заставу майна на визначений термін [1; 2]. Більшість українських вчених та урядовців зневажливо ставляться до ролі та значення ломбардів як фінансових інститутів в економічній системі, а вони наряду з мікрофінансовими організаціями наразі перебувають на передовій задоволення потреб у кредитних ресурсах наших співгромадян, обороту їхніх коштів заздрять деякі інші небанківські фінансові посередники.

Дослідженню різноманітних питань діяльності ломбардів присвятили свої праці такі вчені, як: Е. Алєєв, Б. Алієв, А. Андрющенко, Н. Гаврилова, А. Габдуліна,

© Калівошко О., 2019

М. Голик, З. Казимагомедова, М. Казьмирчук, С. Ксьондз, Л. Леваєва, І. Сичова, О. Сухарев, А. Цимбал, І. Шор та багатьох інших.

Метою статті є аналіз структурної характеристики ломбардів як інфраструктурної одиниці фінансово-кредитного ринку Україні.

Методологічною базою роботи стали системний підхід та формальна логіка. Для досягнення поставленої мети було оцінено аналітичні та статистичні дані, які стосуються діяльності ломбардів.

Повний та всебічний аналіз діяльності ломбардів в Україні не можливий без дослідження структурних характеристик ломбардів. Важливо встановити та проаналізувати кількість існуючих ломбардів, великих ломбардів на ринку, їхню роль у розвитку ломбардного бізнесу. На рис. 1 та рис. 2 наведено динаміку частки певної групи ломбардів від загального обсягу активів у грошовому та відсотковому виразах відповідно [3]; на рис. 3 та рис. 4 – динаміки частки певної групи ломбардів від загального обсягу наданих кредитів [3].

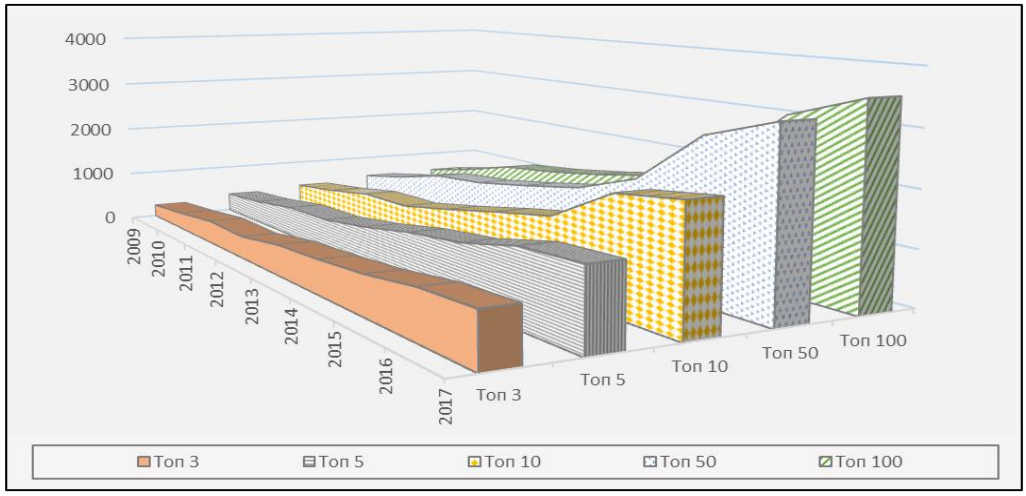

Рис. 1. Динаміка зміни частки певної групи від загального обсягу активів ломбардів протягом 2007-2017 років, у млн грн на 31.12

Джерело: складено та побудовано автором за даними [3].

За даними рисунку 1, загальний обсяг активів, на кінець 2017 року у порівняні з аналогічною датою 2007 року, зріс у 6,1 рази. Обсяг активів трьох найбільших ломбардів за цей період збільшився у 3,8 рази. Обсяг загальних активів у кожному наступному році був більший, ніж у попередньому. Така тенденція повністю підтверджується при аналізі топ 5, топ 10, топ 50, топ 100.У всіх зазначених групах активи кожного наступного року зростали в порівнянні з аналогічною датою попереднього року. Лише у топ 3 є виключення, коли обсяги його активів на кінець

2012 року відносно 31.12.2011 року знизилися. Зниження було незначним, але воно стало одним з перших попереджень для топ-3 ломбардів України, відносно того, що вони втрачають вплив на ринок. Це підтверджується тим, що лише активи топ-5 ломбардів України за дев'ять років з 2009 до 2017 року зросли у 3,8 рази. Доречно відзначити, що в топ-5 ломбардів входить топ-трійка. Обсяг активів топ-10 за зазначений досліджуваний період зріс у 4,9 рази, топ-50 ломбардів у 5,8 рази, а топ-100 у 6 разів відповідно. Очевидне зниження ролі та значення топ-трійки ломбардів для розвитку фінансово-кредитного ринку зокрема та економіки України загалом.

Аналізуючи дані рисунку 2, на якому подано структурні показники обсягів активів певної групи ломбардів у відсотковому значенні, переконаємося в аргументованості твердження, що перша топ-трійка ломбардів втрачає позиції. Спостерігається значно більше зменшення частки активів, ніж у топ-трійці, топ-п'ятіркою та топ-десяткою. Незначне, але постійне і систематичне зменшення частки від загальної кількості топ-50 ломбардів та топ-100. Отже, можемо констатувати той факт, що на фоні загального збільшенням активів, а також зростанням обсягів активів топ-3, топ-5, топ-10, топ-50 та топ-100 ломбардів України, криється системне відсоткове зменшення частки зазначених топів у загальному обсязі активів. Тому детальніше проаналізуємо зазначену тенденцію (рис. 2).

Частка топ-трійки ломбардів України від загальної кількості активів протягом 2009–2017 років скоротилася на 14,5 %, якщо порівняти цей показник на 31.12.2017 року відносно 31.12.2009 року.

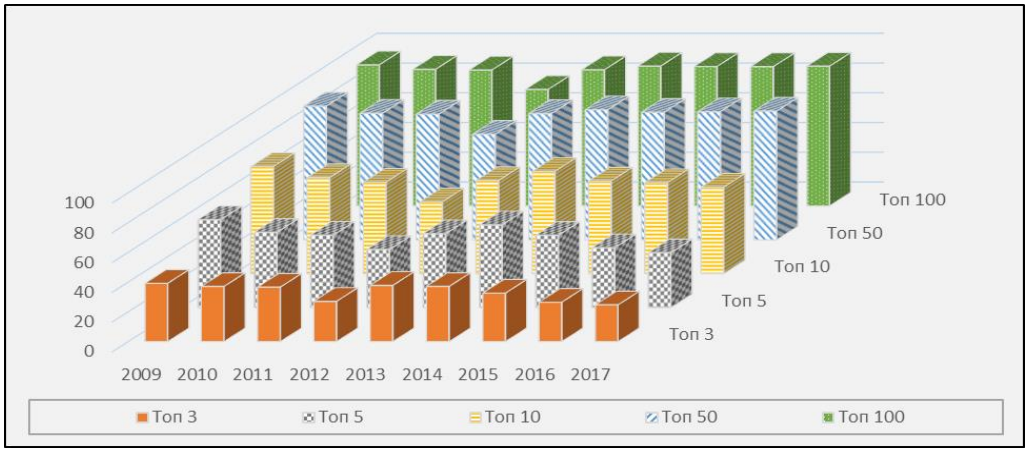

Рис. 2. Динаміка зміни частки певної групи від загального обсягу активів ломбардів протягом 2007-2017 років, у % на 31.12

Джерело: складено та побудовано автором за даними [3].

Проте результати 2013 року свідчать, що при необхідності або сприятливих для них обставинах, топ-трійка ломбардів має можливість швидко повернутися на втрачені позиції.

Схожу динаміку показників демонстрували, щодо зміни частки від загальної кількості активів, топ-п'ятірки ломбардів, з однією суттєвою відмінністю, що зростання їх частки відбувалося не протягом одного року, а двох. Якщо загалом за дев'ять років показник їх частки втратив 22,2 %, упродовж 2009–2017 років, то з кінця 2009 року до кінця 2012 року – 20 %. Потім в 2012–2013 роках відбулося зростання на 16,5 %, а за ним знову зниження на 18,7 %. На основі такої незначної, але все ж таки відмінності у динаміці досліджуваного показника, топ-п'ятірки, на відміну від топ-трійки ломбардів, складається обнадійлива думка. Два ломбарди, які не входять до топ-трійки, але належать до топ-п'яти, намагалися продовжити протягом року збільшення свої частки активів відносно загального їх обсягу.

Дуже схожими на динаміку топ-п'ятірки є динаміки топ-10, топ-50 та топ-100 ломбардів. Якщо показники топ-10 відрізняються лише чисельними значеннями, то у топ-50 та топ-100 спостерігаються невеликі зростання наприкінці досліджуваного періоду.

Цілком ймовірно, що ми перебуваємо на початку нового етапу у розвитку ломбардів, коли дрібніші з них почнуть поступово та систематично посилювати свою присутність на ринку. Можливо, це зростання супроводжуватиметься суттєвим збільшенням кредитів у всіх групах ломбардів (рис. 3).

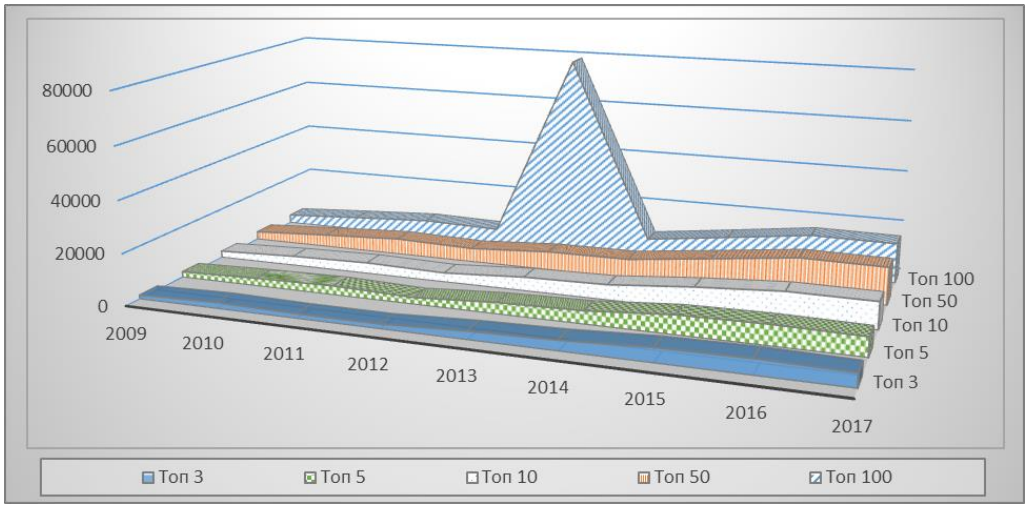

Рис. 3. Динаміка зміни частки певної групи від загального обсягу кредитів, наданих ломбардами протягом 2007-2017 років, у млн грн на 31.12

Джерело: складено та побудовано автором за даними [3].

Дані рисунку 3 засвідчують, що загальні обсяги кредитів, як і обсяги активів, суттєво збільшилися з 2009 року до 2017 року. Якщо порівняти це збільшення з зростанням активів за 2009-2017 роки (див. рис. 2), то перевагу матимуть показники активів. Загальний обсяг кредитів, при порівнянні даних на 31.12.2017 з даними на 31.12.2009, збільшився лише у 4,7 рази, в той час як загальний обсяг активів, за аналогічний період, виріс у 6,1 рази. У свою чергу, менші показники росту, протягом 2009–2017 років, демонстрували і частки певної групи ломбардів від загального обсягу кредитів. Частки топ-трьох та топ-п'яти ломбардів зросли у 3,3 рази. Частка топ-десяти ломбардів збільшилася у 3,9 рази, топ-п'ятдесяти у 4,5 рази, а топ-ста у 4,6 десятих рази.

На підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що всі ломбарди загалом і їхні різноманітні групи, які вивчалися, можуть, при необхідності, значно збільшити кількість наданих кредитів, навіть за невеликий проміжок часу. Крім того, показники рисунку 3 підтверджують припущення, яке ми зробили на основі даних рисунку 1 та підтвердили за результатами аналізу рис. 3, про те, що крупніші ломбарди поступово втрачають частки ринку на користь дрібніших.

Варто також зазначити, що динаміка зростання загального обсягу наданих кредитів ломбардами, відрізняється від динаміки збільшення їхніх активів. Вона зростала впродовж 2009–2012 років, закінчивши цей період з приростом більше ніж у 2,5 рази. Зазнавала скорочення протягом 2013-2014 років на 6,4 % та знову збільшувалася у 2015–2016 роках майже у два рази. У 2017 році відносно 2016 року динаміка зростання загального обсягу наданих кредитів, черговий раз, пішла на спад, приблизно на 2 %. Результати проведеного аналізу свідчать, що всі досліджувані топ-групи відповідно демонструють не прямолінійну динаміку надання кредитів.

Частка кредитів від загального обсягу топ-трійки у 2010 році проти 2009 року зросла майже у півтора рази. В подальшому скоротилася у 1,3 рази, якщо рахувати відношення результатів 2011 року до 2010 року. Впродовж 2011-2016 років частка кредитів від загального обсягу топ-трійки збільшувалася трохи більше, ніж у 3 рази, а протягом 2017 року скоротилася на 10,7 %, як і загальна сума кредитів ломбардів України.

Аналогічне зменшення у 2017 році відносно 2016 року було у всіх інших топах. У топ-5 на 5,9 %, у топ-10 на 1,2 %, у топ-50 на 2,4 % та у топ-100 на 1,6 %. Отже, попит на кредити ломбардів знизився на всьому ринку. Можливо, на це вплинуло незначне зростання середньозваженої річної відсоткової ставки на 3,1 % за кредитами (рис. 4), а, можливо, посилилася конкуренція, переважно з боку інших небанківських фінансових установ, оскільки клієнти ломбардів є досить специфічною групою. Комерційні банки, з одного боку, не надто в ній зацікавлені, а з іншого, їх пропозиції не цікавлять такий тип позичальників, що співпрацює з ломбардами.

У топах 5, 10, 50, 100, окрім описаного вже топ-3, динаміка їхніх часток від загального обсягу кредитів упродовж 2009–2017 років, була ідентичною за напрямками, відрізнялася лише за числовим наповненням.

Більш повному та грунтовному аналізу обсягів динаміки наданих кредитів ломбардами, що продукують топ-групи у грошових показниках, сприяє відповідний аналіз у відсоткових значеннях (див. рис. 4).

Дані рисунку 4, що отримані на основі аналізу рисунку 3, вказують на те, що топи поступово, в незначних межах, втрачають певні свої частки на ринку. Найбільше втрачає топ-3 та топ-5. Їхній вплив зменшився за дев'ять років, з 2009 року до кінця 2017 року, на 13,9 % та 18,7 % відповідно. Інші топ-групи зазнали теж певного зменшення за спадаючою тенденцією. Частка відсотків топ-10 за вказаний період скоротилася на 11,4 %, топ-50 на – 4,5 %, топ-100 – на 1,8 %, тобто найменше.

Узагальнюючи проведені дослідження, можна констатувати, що аналогічно активам, відсоток певної групи ломбардів від загального обсягу активів, зменшується, з незначними відхиленнями, обернено пропорційно зростанню топу за кількістю організацій (рис. 4).

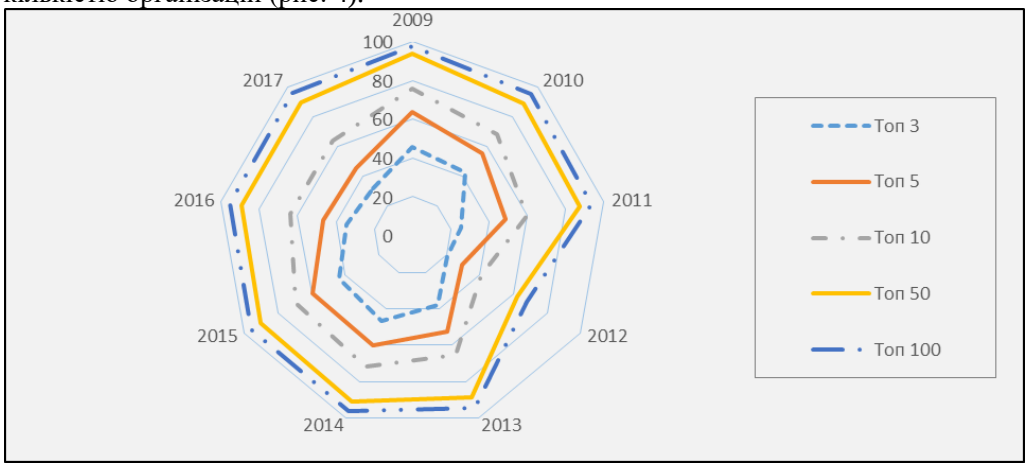

Рис. 4. Динаміка зміни частки певної групи від загального обсягу кредитів, наданих ломбардами протягом 2007-2017 років, у % на 31.12

Джерело: складено та побудовано автором за даними [3].

Динаміка зміни частки всіх груп, від загального обсягу кредитів наданих ломбардами протягом 2007–2017 років, змінювалася майже однаково. Незначне відхилення спостерігалося лише з топ-100. У 2015 році в порівнянні з 2014 роком відбулося несуттєве зростання частки топ-100 на 0,1 %. У всіх інших топів у цей часовий проміжок відбувалося скорочення їхніх часток, до якого з 2016 року приєднався відповідно і топ-100.

Дослідження динаміки коливань частки певних груп, на основі аналізу особливостей функціонування ломбардів, в період з 2007 до 2017 років, вказують на нестабільність і на фінансово-кредитному ринку, і в сфері ломбардів зокрема. Можна очікувати, що як настання етапу певної економічної стабільності та розвитку, так, і навпаки, стагнації та подальшого погіршення економічного стану населення нашої держави суттєво впливатимуть на діяльність ломбардів. Урядовим, контролюючим та регулюючим фінансовим установам потрібно приймати та впроваджувати своєчасні відповідні рішення, для забезпечення адекватної реакції та корекції економічного механізму національного господарства загалом та фінансового ринку зокрема.

Діяльність ломбардів визначається не лише сутність та умовами надання кредитів, але й порядком залучення коштів та динамікою зміни джерел цих залучень (див. рис. 5) [3].

За даними рисунку 5, у продовж 2008–2017 років, суттєво змінилася структура джерел залучених ломбардами коштів у відсотковому виразі. Якщо у 2008 році частка залучених коштів ломбардами від комерційних банків складала 85 %, а в 2009 – навіть 94,1 %, то у 2017 році становила лише 35,6 %. Тобто, вона знизилася на 49,4 % за десять років.

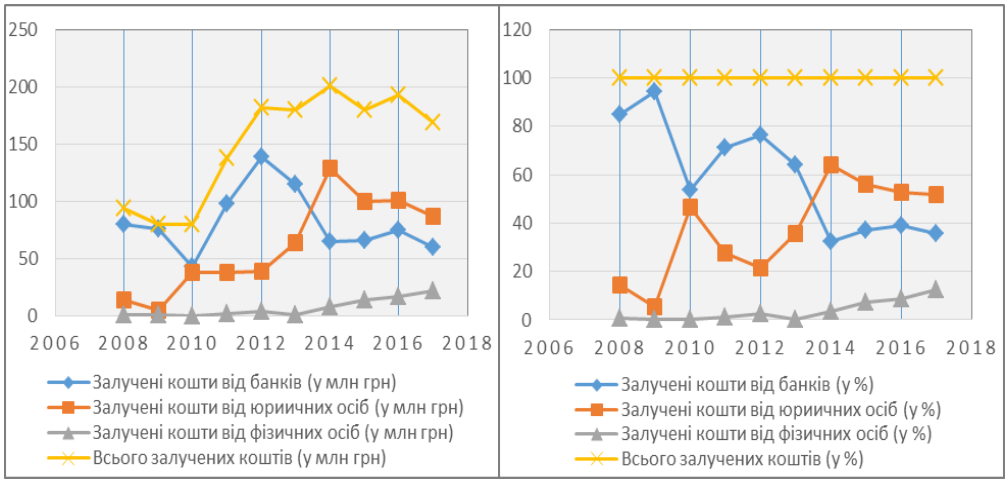

Рис. 5. Динаміка зміни структури джерел залучення коштів ломбардами в Україні протягом 2007-2017 років, на 31.12

Джерело: складено та побудовано автором за даними [3].

Перше значне зниження коштів у відсотковому порівнянні, залучених від банків, сталося у 2010 році. Воно склало за рік 40,7 %. Потім відбулося зростання на 17,9 %, якщо порівнювати показники 2011 року до 2010 року. У наступні роки, мова йде про 2013 рік, відбувався процес поступового зниження частки банківських

коштів відносно 2012 р. на 12,4 %. Після цього настав другий етап відчутного зниження, протягом досліджуваних років, а саме, з 2007 року по 2017 рік, на 31,6 %, в 2014 році порівняно з 2013 роком. У наступних 2015-2016 роках відбувалися невеликі підйоми, на 4,5 % та 2,1 %, до попередніх років, відповідно. Це свідчить про те, що комерційні банки не надто бажають співпрацювати з ломбардами під час суспільних зрушень та нестабільності в економіці.

Обернено пропорційна залученим коштам від банків частка залучених коштів від юридичних та фізичних осіб у 2017 році, відносно 2008 року. Аналіз динаміки частки залучених коштів від юридичних осіб свідчить, що її падіння відбувалися після економічних, соціальних чи політичних трансформацій та нестабільності в нашій державі. При відносній стабілізації ситуації в Україні можемо прогнозувати певне зростання залучення коштів від юридичних осіб. Якщо спостерігається дестабілізація у державі, то навпаки – їхнє скорочення.

Аналіз динаміки частки залучених коштів від фізичних осіб (див. рис. 5), свідчить про практично протилежну динаміку відносно відсоткових показників частки залучених коштів від фізичних осіб: спостерігалися зростання у періоди економічних або/чи соціально-політичних негараздів та спад під час інтервалів стабільності та розвитку.

Важливим показником діяльності ломбардів виступає вартісна динаміка всіх залучених коштів по роках, кожного конкретного, з залучених видів коштів, зокрема, та його частка серед залучених коштів (рис. 5).

За даними рисунку 5, загальний обсяг залучених коштів в 2017 році в порівнянні з 2008 роком зріс у 1,8 рази. Таке зростання загального обсягу залучених коштів ломбардами, в порівнянні з різноманітними загальноекономічними показниками, є незначним, якщо врахувати зростання показника інфляції, за аналогічний період, в нашій державі [4; 5], тобто порахувавши залучені кошти у 2017 році в цінах 2008 року виявиться, що ломбарди залучили значно менше.

Аналіз трьох інвестиційних груп ломбардів, а саме, коштів від банків, коштів від юридичних осіб та коштів від фізичних осіб засвідчує не однакову динаміку їх залучення за досліджуваний період. Обсяг коштів, залучених від юридичних осіб, та коштів, залучених від фізичних осіб, в 2017 році порівняно з 2008 роком, збільшився відповідно у 6,4 та 42,8 рази, який значно більший за зростання загального обсягу залучених коштів, що досягав лише 1,8 рази. Дослідження показують, що в третій групі, залучені кошти від банків, відбулося значне скорочення їхніх обсягів. За даними рисунку 5, обсяг залучених коштів від банків зменшився у 0,7 рази, або на 19,8 млн грн. Враховуючи, що залучені кошти від банків не просто найбільша, а визначальна група надходжень у 2008-2009 років, 85-95 % загального обсягу коштів, а також беручи до уваги показники інфляції за весь період з 2008 до 2017 року, можна зробити висновок, що показники ефективності роботи ломбардів значно знизилися. Загалом, динаміка часток залучених коштів від банків та юридичних осіб у вартісному виразі не завжди співпадає з динамікою у процентному виразі. Подібною є лише динаміка залучених коштів, вартісна та відсоткова, від фізичних

осіб. Вони повністю підтверджують висновки стосовно розвитку ломбардів України, зроблені на основі динамік часток залучених коштів у процентному виразі.

Зазначені відмінності між динамікою часток залучених коштів у вартісному та відсоткових показниках не впливають на загальноринкові тенденції. Падіння у вартісному виразі частки показника залучених коштів від банків у вартісному виразі у 2009 році, відносно 2008 року, та зростання його, за цей же період, у відсотковому виразі, пояснюється ще більшим падінням показників інших двох груп, саме у вартісному виразі, за аналогічний проміжок часу. Збільшення у вартісному виразі частки залучених коштів від юридичних осіб у 2011, 2012 та 2016 роках, відповідно, до попередніх їм років, з протилежною тенденцією частки цієї групи у відсотковому значенні, інтерпретується ще більшим зростанням показників часток залучених коштів від банків та фізичних осіб на тих самих етапах.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновки, що обсяги залучених коштів ломбардами тісно пов'язані та гостро реагують на стабільність та економічне зростання в державі, а також політичні та економічні потрясіння, різкі, непередбачувані та неочікувані зміни.

На основі проведеного аналізу структурної характеристики ломбардів, як інфраструктурної одиниці фінансово-кредитного ринку України, ми можемо констатувати, що у періоди не тільки економічних, але й соціально-політичних потрясінь ломбарди, як фінансові посередники, за сприятливої законодавчої бази, успішно провадять діяльність. При збереженні існуючих тенденцій ми можемо прогнозувати постійне зростання доходу у їхніх власників та подальший розвиток самої ломбардної справи загалом.

Список використаної літератури

1. Про ломбарди і ломбардну діяльність : проект Закону України від 20.01.2015 № 1800 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/-link1/JH1E000A.htm (дата звернення: 25.02.2019).
2. Про порядок надання фінансових послуг ломбардами : Положення державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005 № 3981 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05 (дата звернення: 25.02.2019).
3. Інформація про стан і розвиток фінансових компаній та лізингодавців [Електронний ресурс] // Нацкомфінпослуг. – Режим доступу: https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-finansovykh-kompanii-lizynhodavtsiv-ta-lombardiv-Ukrainy.html (дата звернення: 25.02.2019).
4. Статистична інформація. Державна служба статистики : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 07.01.2019).
5. Статистика. Національний банк України : офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу:https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=-65162&cat_-id=36674 (дата звернення: 07.12.2018).

References

1. Pro lombardy i lombardnu diyalnist : proekt Zakonu Ukrayiny № 1800 [About pawnshops and pawnshops: Draft Law of Ukraine № 1800] (20 January, 2015). *ligazakon.ua*. Retrieved from http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/-link1/JH1E000A.htm [in Ukrainian].
2. Pro poryadok nadannya finansovykh posluh lombardamy : Polozhennya derzhavnoyi komisiyi z rehulyuvannya rynkiv finansovykh posluh Ukrayiny № 3981 [On the procedure of rendering financial services to pawnshops: Regulation of the State Commission for Regulation of Financial Services Markets of Ukraine No. 3981] (26 April, 2005). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0565-05 [in Ukrainian].
3. Informatsiya pro stan i rozvytok finansovykh kompaniy ta lizynhodavtsiv [Information on the status and development of financial companies and lessors]. *Natskomfinposluh – Natcomfin Services*. Retrieved from https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stan-i-rozvytok-finansovykh-kompanii-lizynhodavtsiv-ta-lombardiv-Ukrainy.html [in Ukrainian].
4. Statystychna informatsiya. Derzhavna sluzhba statystyky : ofitsiynyy veb-sayt [Statistical information. State Statistics Service: official website]. *www.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from http://www.ukrstat.gov.ua/ [in Ukrainian].
5. Statystyka. Natsionalnyy bank Ukrayiny : ofitsiynyy veb-sayt [Statistics. National Bank of Ukraine: official website]. *bank.gov.ua*. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/-publish/article?art_id=-65162&cat_-id=36674 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 03.09.2019
Прийнята до друку 23.10.2019

STRUCTURAL CHARACTERISTICS OF PAWNSHIPS AS AN INFRASTRUCTURAL UNIT OF THE FINANCIAL AND CREDIT MARKET

O. Kalivoshko

Institute of Agrarian Economics' National Scientific Center, Kyiv, Ukraine
03127, Kiev, Heroyiv Oborony Street, 10
e-mail: alek-k@ukr.net net

Pawnshops as financial institutions in the economic system, along with microfinance organizations, are currently at the forefront of satisfying the needs of our fellow citizens credit resources. The purpose of the article is to analyze the structural characteristics of pawnshops as an infrastructure unit of Ukraine's financial and credit market.

The methodological basis of the work was a systematic approach and formal logic. In order to achieve this goal, analytical and statistical data related to their activity were evaluated. The article describes the structural characteristics of pawnshops as an infrastructure unit of the financial and credit

market of Ukraine during 2007 - 2017 with the allocation of their top-3, top-5, top-10, top-50 and top-100. The dynamics of changes in the share of a certain group from the total volume of pawnshops assets in the monetary and interest terms are estimated. The dynamics of changes in the share of a certain group from the total volume of loans granted is analyzed, and the dynamics of changes in the structure of sources of funds attracted by pawnshops is also described in monetary and interest terms. The overall growth of both pawnshop assets and the loans they provide is revealed. It has been found that with the relative economic social and political stabilization of situations in Ukraine, there is a certain increase in attracting funds from legal entities. If there is a destabilization in these areas of our state, then on the contrary - their reduction. It has been proved that the volume of funds attracted by pawnshops is closely related and sharply react both to stability and economic growth in the country and to political and economic upheavals and sharp unpredictable and unexpected changes. On the basis of the analysis of the structural characteristics of pawnshops as an infrastructure unit of the financial and credit market of Ukraine, we can state that during the periods of not only economic but also socio-political shocks, pawnshops as financial intermediaries under the favorable legislative framework successfully carry out their activities.

Based on the analysis of the structural characteristics of pawnshops as an infrastructure unit of the financial and credit market of Ukraine, we can state that during periods of not only economic but also sociopolitical shocks, pawnshops as financial intermediaries with a favorable legal framework successfully operate. While maintaining current trends, we can predict a steady increase in income for their owners and the further development of the pawnshops business itself as a whole.

Key words: pawnshop, pawnshop activity, financial institution, pawnshops assets, loans from pawnshops, sources of funds attracted by pawnshops.